

Nota posterior a la publicació de La Destrucció

Els poemes de La destrucció van ser escrits l'any 2014 en ple desenvolupament del fracassat procés d'independència de Catalunya. Ara no els escriuria, tot és massa evident. Lamento que un llibre concebut de manera que no havia de sobreviure temàticament els fets posteriors (tal com es deixava entreveure en primer poema titulat Pròleg, on es pot llegir: ".../tan sols volia fer uns exercicis/ de realisme democràtic/potser aviat no tindran sentit/porten plom a les ales/..."), aquests fets no s'hagin produït de cap manera en el sentit esperat i, per tant, que el títol i el tema no siguin obsolets, que hauria estat el meu desig, sinó que són més vigents que mai.

JN 2021.

PRÒLEG

Si ets un opressor del meu país
aquest llibre no t'agradarà

si no ho ets, potser tampoc
però les raons seran unes altres

o podria ser que igualment
no us agradin els meus versos

a mi tampoc no m'agrada gaire
haver-los hagut d'escriure

i no els he fet perquè us agradin
només vull dir quatre coses

que si ets unionista i vius aquí
penso que canviaràs d'opinió

serà un dia o altre, ja ho veuràs
i no pas pel que jo he escrit

però que te n'adonis a temps
que no sigui massa tard

i si ets independentista
hi trobaràs mal humor de segles

que potser veus la independència
com una festa familiar

has de recordar que Espanya
jugarà brut com sempre

i tu has de jugar net per vèncer
pacíficament, però vèncer

i si no t'agrada el que llegeixes
deixa de llegir, deixa el llibre

que també hi veuràs que dubto
d'aquells mateixos que voten

tan sols volia fer un exercicis
de realisme democràtic

potser aviat no tindran sentit
porten plom de temps a les ales

i no els hauria escrit mai
si no fos que ens volen destruir

com sempre, només que ara ho fan
d'una forma més civilitzada

però si em vols desprestigiar
et podria ajudar una mica

digues que el llibre és primari
que això fa agafar esgarrafances

algunes noies en fugiran
i encara em faràs publicitat

no en parlis mai a ningú
o digues que és dolent, dolent

o pitjor, pots dir que és mediocre
simplement que és un pamflet

que prou m'he hagut de retenir
per no posar-hi noms propis

i si no fos que ara les dades
es poden consultar fàcilment

podries dir que és demagògic
i seria bastant defensable

jo mateix ho vaig somiar un dia
els qui pensen com tu s'ho creuran

i tindré més gent en contra
però els confondràs: és primitiu

perquè al darrere dels versos
hi ha un crit de llibertat.

ELS CIVILS

Ens volen destruir; aquestes tres paraules
que podrien ser absents, són plenes de sentit;
podrien ser malsons antics, antigues faules,
i són vives avui com ho eren en l'oblit.

Després del dictador ningú ja no pensava
clarament aquests mots, suraven mig perduts
en la boira del temps, en l'aire que passava
entre la fullaraca dels arbres abatuts.

Cansats dels militars, teníem un miratge
que era tan fals com tots i ens enganyava més
perquè ens mentia al cor, al centre de la imatge.

Vam creure que els civils no serien mai més
com altres espanyols que ja eren massa vells,
sense pensar que, encara, serien igual que ells.

INVERSIÓ

Quan varen guanyar la guerra civil
els catalans feixistes, a Madrid
varen prohibir parlar en castellà,
també varen prohibir de publicar
cap llibre, ni revista, ni diari
que no fos totalment en català.
De fet, això no va ser tan estrany,
sinó que va ser només el final
d'un llarg procés que havia començat
segles abans i que, entre moltes altres
vegades, l'any mil nou cents trenta-nou
va vèncer. Els madrilenys, atemorits,
parlaven sempre en públic català
i si no ho feien eren perseguits
i empresonats; també els nens de Madrid
havien d'anar a escola en català;
sabien tots escriure en català
i no en castellà, que era prohibit;
amb tot i això, en moltes reunions
i a les cases, no es podia impedir
que els madrilenys parlessin castellà.
Llavors van arribar més catalans
que s'hi establien per raons de feina;
després els catalans van tenir fills
i el català va esdevenir, d'aquesta
manera, una llengua molt parlada
a la ciutat. Més tard, la democràcia
va tornar moltes coses al seu lloc
i també el castellà a les escoles
com a llengua pròpia del país.
Els castellans parlaven català,
tots i prou bé, però molts catalans
no van aprendre mai el castellà,
ja no el van parlar mai de cap manera
i, acostumats, alguns no l'entenien.
Els lingüistes ho van advertir:
el castellà estava en perill a casa
seva, havia avançat el procés
que fa morir les llengües per no res;
i des de Catalunya, que ho saben,
feien servir les lleis que ara tenien
només per veure d'enllestir el procés.
I si els madrilenys de cada vespre
donaven una volta per Serrano,
si passejaven per La Castellana,

si entraven en un bar, ja no podien
fer servir el castellà, perquè els cambrers,
les veus del seu voltant i la TV
parlaven català, no els entenien
prou bé, els feia estrany, i el castellà
ja no era el seu parlar de cada dia...
Si fos així, hi hauria simetria.

LES MOSQUES

Pobrets de nosaltres, grans i babaus,
dolços infants de mamella tendríssima
que encara esperàvem alguna brisa,
una mica d'aire fresc de la tarda,
d'aquesta absurda esquerra espanyola
que s'arrossega com un peix al sol.
Teníem tant desig d'una altra cosa
que un dia vam frisar perquè ella hi fos,
que ella acabés per sempre amb els malsons
que feia ja tants anys que somiàvem.
Ara fa estrany, però llavors el vent
semblava que era nostre, marinada
que ens tornava a fer viure en un país
on l'aigua era com l'aigua, només aigua,
la terra era la terra, el foc el foc.
Amb aquest cor miràvem el passat,
enlluernats pel mal dels darrers anys,
molt amagats sota la seva fúria
i no pensàvem mai que molt abans
rondaven vironeres cada dia.
El mal ja hi era, el dictador va ser
l'encarregat de fer-lo més intens,
reproduir-lo en llestos i innocents,
i quan ell va morir estava escampat;
però també, de fet, el va amagar
sense voler als ulls de tots nosaltres,
com si fos ell, ell sol i ningú més.
Nosaltres mig ho vèiem o no ho vèiem,
temíem militars, no mai civils,
i potser vam fer veure que no ho vèiem
perquè havíem sofert molt d'aquell mal;
més tard a poc a poc va anar sortint
aquí i allí, com mosques d'un cadàver,
per diversos llocs del cos, per les ones
de ràdios catòliques, programes
de TV, diaris independents,
planificades campanyes de màrqueting.
Nosaltres ens volíem defensar
dient que tot allò eren mentides
però el soroll ja era massa fort,
tot just entre nosaltres ens sentíem
mentre ens anàvem defensant exhausts
quan el cadàver viu ens atacava,
ara per la dreta, ara per l'esquerra.

LA BONA FE

Podeu escoltar cada vespre
les tertúlies més avorrides
de les ràdios i televisions
de la península celtibèrica
però si resistiu una estona
veureu que en algun moment
tothom comença a animar-se
perquè ha sortit Catalunya,
i si escolteu allò que diuen
veureu que no és diferent
del que podeu recordar
en tots els altres manifestos
o només manifestacions
d'alguns intel·lectuals,
tertulians i periodistes
i els seus escrits als diaris
de la capital d'Espanya.
I no parlo dels polítics.

I si no els recordeu és fàcil
de trobar-los a l'hemeroteca
(no ho dic jo, no, és molt senzill,
són dades, es poden trobar
a l'hemeroteca o a Internet)
i veureu que en democràcia
tampoc no han parat de mentir
més o menys i de parlar
malament de nosaltres.
I després de tan sentir
gairebé sempre el mateix
ara resulta que hi ha una part
d'espanyols que s'ho creuen, *
s'ho creuen de bona fe
i de fet no és gens estrany
després d'una dictadura
que ens va deixar ben tocats.
I no parlo dels polítics.

I comprenc alguns espanyols
que s'ho creuen de bona fe,
perquè tants anys de mentides
poden minar la resistència
de qualsevol persona normal,
però ara que s'ho han cregut
fan servir els jutges i les lleis

i els vots a les eleccions
per acabar democràticament
amb la nostra cultura
(si no fos així, no s'entendrien
les campanyes dels partits).
I si algú vol acabar amb mi
jo abans sempre li pregunto
si té bona fe o té mala fe
perquè és molt diferent
des del punt de vista metafísic
morir a mans d'un bona fe
o que t'acori un fill de puta.
I no parlo dels polítics.

**El dia 17 de juliol de 2009, el diari «El Mundo», el segon amb més venda a tot l'Estat, va publicar una enquesta entre els seus lectors i el 56% afirmava sentir-se 'catalanofòbic'. L'important no és només el resultat, sinó la manca de reaccions significatives a l'estat espanyol contra aquest tipus d'enquesta pública. Algú s'imagina una enquesta similar sobre els negres? A Espanya s'ha aconseguit que la xenofòbia contra els catalans sigui banal i democràtica, consultable en una enquesta; també es pot veure en la llengua o la fiscalitat, quan sostenen mentides absolutament evidents contra Catalunya o quan qualifiquen el catalans de victimistes si es queixen com a víctimes.*

LA VICTÒRIA

Vèncer amb la raó i els vots, però vèncer,
que encara ho hem de fer en la nostra història
en lloc de fer-ho, com calia, en començar;
sentir amb tot el vigor del fons de l'ésser
que sols amb la raó no n'hi ha mai prou
i vèncer pacíficament, amb armes
que són urnes que desarmen, maniobres
suportades pel dret internacional.
Vèncer tan sols, mentre malparlen
de nosaltres i no escoltar-los més,
dir que llavors ja estàvem molt cansats,
que el cansament era de segles
i que avorrits de sentir-los vam plegar,
que els seus discursos que abans ens enutjaven
després de tant sentir-los ens cansaven
i que nosaltres ja no podíem escoltar
cap de les seves ràdios, televisions,
mirar pàgines web, sense adonar-nos
que érem gasius, tancats, malèvols i mesells.
I explicar, després, que per nosaltres
mai no hauríem vençut, que ha estat per ells.

TÒPICS

Però ara la força ja no els serveix,
dèiem entre nosaltres, innocents,
pagats de viure en un racó d'Europa,
sense adonar-nos que érem cap al Sud;
volíem ser europeus, ser-ho del tot,
en canvi, molts entre ells, dels estrangers,
si eren del Nord no se'n fiaven gaire,
els uns només de por de treballar
i alguns dels altres perquè encara es creien
allò que abans s'havien inventat:
deien que els alemanys, els qui bastien
la prosa filosòfica del món,
els senyors de la música romàntica,
eren, si fa no fa, com les llambordes.
I quina força els cal si no és aquesta?
Ignorar i no fer res, només ser llest,
i aprofitar ben bé la llum del dia.
Al matí deixar anar una destrallada
com, per exemple, dir que els catalans
i els catalans... no volen pagar mai,
fer-la creure a tothom i descansar;
després dinar una mica, fer el cafè;
no dir mai a ningú que, legalment,
han rebut molts diners de tots nosaltres;
dir que ara jo menteixo en decasíl·labs;
després del cafè, el dòmino; a la tarda
sempre tornar amb allò dels catalans,
fer-ho creure a tothom un altre cop
i dir-ho sempre, avui i cada dia,
escriure-ho, publicar-ho en les mitjans.
Llavors, de tant en tant, eleccions,
ben lliurement, tothom cap a votar.

BOTIFLERIA

¿Si al meu país fa tants anys que li amaguen diners
i molts dels seus diputats escollits entre els seus
i que ho són per defensar-los, són ara els corifeus
que els emmascaren les xifres dient el que no és:
que només s'han d'ajustar pressupostos antics,
que tot el mal és a casa i no cal cercar-lo arreu
perquè és al país dels altres on ells tenen amics,
i el meu país s'empobreix cada dia un cop més,
la bona gent no ho entén però encara se'ls creu
i sabem que això és ben cert i les pèrdues greus,
de tots aquells diputats no en direm botiflers?

SOLIDARITAT

Tot ens fa recordar aquella puteta
que estirava joies als vianants;
anava sempre molt ben enjoiada
i, en perseguir-la algú, cridava els pinxos
com si li volguessin robar les joies.

LA CALAVERA D'OLIVARES

Com que ho han fet en pau, en democràcia
i en bonança, sabem que hi tornaran
i els hem de vèncer pacíficament
perquè no ens puguin destruir mai més.

Si no és així, ells esperen i ells ho saben,
saben que són molts més, que hi tornaran,
que hi tornaran de nou per acabar
amb una nosa que ja els dura segles.

Només que ara és molt tard i els costa més
perquè hi ha lleis internacionals
que ens protegeixen com ho fa un paraigua
enmig d'aquesta gran calamarsada.

Però és ple de forats, hi passaran
com hi passen caient les gotes d'aigua,
seguit, seguit... de pressa o lentament
i amb líquid demogràfic que ens inunda.

IMITACIÓ DE JOAN MARAGALL

Aquesta platja tan callada
sota la lluna transparent
i aquesta mar endormiscada
besant l'arena resplendent
m'han pres el cor de tal manera
que ara em sortia una altra veu
sense voler-ho, de primera,
tal com surt l'aigua d'una deu.
I jo, cercant la veu més pura
me'n vaig anar cap al passat
com si em perdés a la ventura,
com si volgués restar callat
i no callava, era la dansa
que té una fulla en moviment,
que giravolta i no descansa
des del moment que va amb el vent;
i aquella veu que jo cercava
em va venir sense voler,
em va venir com l'aigua blava
va i ve en el mar, per un no re;
i vaig trobar-la, vaig sentir-la,
era un veu sense rogall
i ara em semblava posseir-la
com qui no vol, dins d'un mirall:
dormen les barques a l'arena,
passa la brisa vora el mar
i per damunt de la carena
un núvol blanc sembla guaitar;
jo veia el mar i les estrelles,
la negra fronda de la nit,
sentia al cor les coses belles
i la veu viva a dins del pit...
I aquella veu que mai no cansa,
que sempre diu que hi ha demà,
que l'home és una fera mansa,
que tot el món es pot salvar,
encara avui, com va fer un dia,
cridava amb lleu sobergueria,
tot netejant-se una lleganya
i fent l'adéu: *Adéu, Espanya!*

DIVORCI

Ho hem provat tot i s'ha acabat
ara parlem d'una altra cosa

encara no ens ho sabem explicar
però el fet és que s'ha acabat

i que han calgut més de trenta anys
per acabar de perdre l'alè

per aprendre que tots els pactes
eren només per destruir-nos

per acabar-nos de destruir
una mica més civilitzadament

i llavors d'una manera inesperada
com passa sempre a la vida

ve un dia que tot s'ha acabat
sense poder donar-ne la raó

només dir coses aproximades
per explicar allò que és ben clar

i que només sabem que s'ha acabat
perquè és així, com el passat.

2012

Alguns parlamentaris passejaven
sense adonar-se d'aquell moviment
que posava el futur a les mirades
i el present ja passava més de pressa
i el passat ja no hi era des d'ahir.
Els diputats eren com els seus partits:
un cap de llista que és qui sempre parla,
un que només vigila les enquestes,
un altre que també, per ser-ne dos,
i tots els altres que fan servir el dit
per encertar el color verd o vermell
mentre miren missatges al seu mòbil.
També sovint entre ells es reunien
per saber tot allò que s'ha de dir
i no allunyar-se mai del secretari
d'organització, que dóna els premis.
Però un dia la gent va omplir els carrers
i, de cop, van haver de fer política.

RAP DEL ROSTIT

Un dia que a un reu
l'anaven matant
rostint-lo a foc lent
i ell feia ai, ai, ai!,
a la mitjanit
un tinent que no
podia dormir
li va dir al botxí
que ho deixés de fer
i que l'ofegué;
però el bon botxí
volia complir
amb el seu mandat
i va dir al rostit
que no cridés tant,
que no estava bé
de gemegar així,
no tan sols per ell
sinó pels veïns
que volen dormir;
i com que el rostit
no li va fer cas
i anava cridant
sempre igual o més,
va creure adient
embotir-li un tronc
ben endins del coll
fins que aquella veu
no fos de tenor
ni fos de ningú,
per fer-lo acabar
de rostir a foc lent
mentre era ben viu
sense discutir,
sense molestar.
I així tot va anar
molt bé per tothom:
molt bé pel botxí
que així va complir,
molt bé pel rostit
que així es va morir,
molt bé pels veïns,
que varen dormir.

LA CONQUESTA

Tothom sap que en Bartolomé
de las Casas, que ho va veure,
va descriure moltes més coses
d'una infinita atrocitat
apart d'aquesta dels rostits,
que no era un, que n'eren molts,
i que jo he explicat amb llicències.
Això que he dit passava a l'illa
La Española i, en essència,
és veritat gairebé tot.
Llavors es feia impunement
i no és que ho fessin només ells;
però ens podem sentir orgullosos
d'haver viscut al seu costat,
d'haver resistit fins aquí
i que sols sigui una metàfora
d'allò que ens volen fer a nosaltres.

LA BONA EDUCACIÓ

Allò que mai no va passar,
el fet que és fals, que no pot ser
perquè sóc jo qui s'ho ha inventat,
és que el botxí demani al reu
que es va rostint a foc ben lent,
només que deixi de cridar
per ser educat, per ser com cal;
i allò que mai no va passar,
allò que és clar que no pot ser,
ara ho veiem cada matí
si repassem tan sols els fulls
dels seus diaris del govern,
on sempre es queixen que cridem
mentre per sota ens van rostint;
i no sabem si, al capdavant,
ens deixaran sense diners
i ens mataran d'un simple ofec
per acabar amb els nostres crits
o ens rostiran fins al punt d'or
i amb troncs posats a dins del coll
perquè els deixem dormir tranquils.

EL BON JUTGE

Sempre hi ha vies
per violar la llei

destruir els dèbils
amb la llei a la mà

dient que la llei
ho consentia

però és menor
sí, sí, la llei és menor

no es pot protegir
de totes les infàmies

els qui la van fer
mai no les pensaven

o alguns potser sí
i per això mateix la feien

però el dret està
per damunt de la llei

i tu que ests jutge
potser podries,

potser sabries, com
violar les violacions?

NOU DE CATORZE

Amb adversaris es dialoga
i amb enemics declarats es pacta,
a vegades es comparteix taula
i ningú no s'estranya de res.
Es pacta sempre, és clar. Però els qui
ens repeteixen que hem de pactar
seguint la tradició del seny,
sembla que volen dir una altra cosa.
Pactar la nostra destrucció
i també els nostres diners per fer-la
efectiva, com a aquells països
on el condemnat paga la bala
que en despuntar l'alba el matarà,
encara cridant que és innocent.

TEATRET DE TITELLES

- Amb tu no es pot dialogar, ets un intolerant (*Pataplaf!*).
- No em peguis; a veure... dialoguem.
- D'acord. Primer punt: El català, de fet, són tres llengües.
- Home...
- Sí, sí, Català, Valencià i *Baleà*, són tres *llengos* diferents, veus... *llengos*...
- Però totes les facultats de filologia del món diuen que...
- Deixa't estar de facultats, ara parlem de política i de pactes.
- Però hi ha coses, com que la terra és rodona, que...
- Qui ho diu això! No és ben bé rodona, és ovalada i amb bonys, tot depèn de com es mira. No siguis radical (*Pataplaf!*).
- T'he dit que no em peguis; saps que volia dir una altra cosa.
- No m'importa què volies dir, jo t'ofereixo un pacte.
- Quin?
- Tu dius que és una llengua i jo dic que en són tres. Ni tu ni jo; pactem que són només dues llengües, la que es parla a Catalunya estricta i l'altra a la resta.
- Això encara és una barbaritat més gran.
- Bé, ja veig que no vols pactar un terme mitjà.
- És que no ho puc pactar.
- Veus, ets un intolerant (*Pataplaf!*).
- Saps què? Ja no m'agrada fer titelles, me'n vaig d'aquest teatre! (*Surt*).
- No em deixis, que et necessito!

SONET DE LA COMPLEXITAT HISTÒRICA AMB ESTRAMBOT

Espanya contra Catalunya és el títol d'un simposi
que ha estat organitzat per historiadors catalans
i que ha fet enfadar molts espanyols,
potser perquè a la inversa seria com un acudit.

Però alguns altres historiadors catalans
també han dit que aquest títol no és adequat,
que no està d'acord amb la història
i que tot és més complex d'explicar.

I ho diuen després d'uns quatre-cents anys
d'agressions documentades pels mateixos historiadors
i de brutals destruccions realitzades amb èxit.

Per tant, el títol és prou correcte i els altres historiadors
també tenen relativament raó, sempre és veritat que la història
és més complexa i, per aquest mateix fet, ho diuen els unionistes.

(I també ho diuen tres o quatre esclaus
que volen ser tan políticament correctes
que mai no aconseguiran la llibertat).

SONET PROSELITISTA

Si t'adones que ni la democràcia
ni l'enriquiment de la població espanyola
ni la millora de les condicions de vida
ni l'ascens de l'esquerra al poder

ni tots els anys de bonança econòmica
ni les aportacions al finançament de l'estat
no canvien l'actitud destructiva històrica
de l'estat espanyol envers Catalunya

tant si ets de dretes com si ets d'esquerres
tant si ets immigrant com si ets nadiu
tant si parles català, castellà o una altra llengua
tant si ets pobre com si ets ric

si vols viure aquí i vols sentir-te a casa teva,
com pots ser unionista?

SONET DE LA COLÒNIA D'ULTRAMAR *

A la colònia tothom treballa
com si mai res no passés
perquè els oprimits callen
i no tenen prou força

i quan es vol emancipar
apareixen els ocupants i els botiflers
i diuen que no pot ser
per qualsevol raó, però no pot ser

al final sempre hi ha dos bàndols
no n'hi ha tres ni quatre
sempre hi ha només dos bàndols

i els unionistes per més raonables que siguin
sempre acaben donant la raó als ocupants
i, si guanyen, acaben guanyant els ocupants.

**Es evident que Catalunya no és una colònia com, per exemple, les colònies que es van emancipar durant el segle XIX. Però els qui volen impedir per la força el dret d'autodeterminació de Catalunya, quan demana exercir-lo la gran majoria de la població, es converteixen automàticament en una nova versió dels ocupants.*

PRIMAVERA TRENCADA

És bonic el país en primavera,
aquest clima suau, el blau del cel,
les muntanyes encara nevades
i encara els boscos frescos al matí

només he de sortir i no pensar en res,
que si penso em ve la prosa

(si no haguessin incentivat la bombolla immobiliària,
si no haguessin destrossat els bancs i les caixes,
si no haguessin institucionalitzat el dèficit fiscal,
si haguessin donat suport a la nostra indústria,
a la investigació, al valor afegit, etc...)

no pensar això, no pensar això!

(ho han fet ells però també nosaltres,
que l'opressió també és social
i aquí també hi ha lladres poderosos)

llavors tornar a sortir, no pensar en res
i que bonic seria el meu país

però qui són, on són?

FER RIURE

A les facultats de filologia hi estan d'acord
la substitució d'una llengua dèbil
la pèrdua d'ús social més aviat que tard
com es pot protegir
però l'estat espanyol especialitzat en la destrucció
d'una de les seves llengües
d'una llengua minoritzada
en fa varies llengües artificials més minoritzades
els *blaveros* i *sa llengo baleà* fan riure però algú els vota
algú els vota, algú ho vol i li agrada
tot és ple d'ignorants i mala llet i tot junt
tot és ple dels paletes rics que manaven
fan riure tot el món civilitzat però a algú li agrada i els vota
la immersió en català és l'única possibilitat
un país amb tanta immigració
tothom ho sap, tothom ho sap, ningú no pot dir que no ho sabia
acabar amb aquesta immersió
més castellans monolingües
i acabar amb l'ús social de la llengua pròpia
els *blaveros* i *sa llengo baleà* fan riure tot el món civilitzat
però a algú li agrada i els vota, algú els vota
i tot el món civilitzat se'n riurà...
I acabaran amb nosaltres.

COSMOPOLITISME

Si un dia vas a un lloc
on es parla una llengua
que veus que no és la teva,
només has de comptar
si vosaltres sou més,
i si aquest compte et surt
el millor que pots fer
és no aprendre-la mai
i, si pots, prohibir-la
un llarg espai de temps
mentre la teva gent
travessa aquest espai
i se'n va a viure allà;
si encara no n'hi ha prou
prova de destruir-la
dient que és un dialecte
o dient que són tres llengües,
que tu saps que sou més
i Déu ajuda els bons
i els dolents si són més.
Ara ets a mitja feina,
tot va prou bé a València,
també va bé a Mallorca,
avança a Barcelona
i, amb la immigració
llatina, ja pots dir
que ho tens tot a favor.
Quan parlis de l'escola
fes-te el cosmopolita
que ho embolica més
i pots tractar les llengües
apart dels territoris;
el mal està covat
i la gent s'ho creurà.
Pensa que tot va bé,
has de tenir prudència
i molta mala fe.

FIGURA AMB ARC

del meu país
del meu país
primària
Quan els magistrats
en castellà
Aplicant les lleis
ho demana
Diuen que a l'escola
el vulguin fer més en català
L'ensenyament s'ha de fer més
fos millor
Si una sola família
la sentència
Encara que totes les altres
revocada
Encara que objectivament
un error
Encara que no es complís
un país sotmès
Encara que fos
no és un poema
Encara que fos
de lluita pacífica
El meu país és
de combat
I això que escric
És un arc
És un cartell

VEU DE MAQUIAVEL

Un home, un vot:
és el teu mètode,
que no és el meu.
Però jo et dic
que si ells són més
i només miren
de destruir-te,
en democràcia
no tens defensa.
D'aquestes coses,
mai més ningú
no n'ha sabut
com jo en sabia.
Mira com són.
Mira quants són.
Mira què fan.
Mira què et passa.
No t'has de creure
res del que diuen,
només t'enganyen
com jo ho faria.
T'has de fer fort
en un projecte
i un territori
per escindir-te.
Amb el teu mètode
per fer-te lliure.

POEMA D'UNA NACIÓ SENSE HISTÒRIA

La història funda i entrebanca
Qui sap si un gest ple d'innocència
En un moment de la teva vida
La va fer anar cap a un destí per sempre
Potser era un bes furtiu, un oblit o una febrada
Va ser per sempre i no ho vas poder canviar mai més

El rei Jaume I volia repartir el seu regne
Sabia que era un pare totpoderós
Volia que tots els seus fills fossin reis
D'Aragó, de València, de Mallorca...
I feia testaments nous quan naixien i es morien
No sabem què ens ve d'allà, no ho sabrem mai

I un gran homenot de València
Ara fa poc si ho comptes amb els segles
I ja fa molts anys si ho comptes amb els anys
Era del llinatge dels qui adrecen fusta
I deia que volia un nació completa i rica
Però *sense himnes, ni visques, ni banderes*

I allò que no pot ser ens vol dir una cosa
Una cosa que no ens diria mai si fos possible
Allò que no pot ser és la base del poema
És com un alè, com un futur, com un anar-hi
I ja que hi som, amb una gran modèstia
Jo hi vull afegir: doncs *sense història!*

Que no ha de ser, que no és, ni serà mai
Però és cridar el present, cridar el futur, cridar la vida
Robar del temps passat allò que ens acompanya
Posar-nos tot el vent a favor nostre
I només amb la història necessària
Per construir un futur feliç.

POEMA SENSE ESTIL

Un poeta rebel, com n'hi ha pocs a Catalunya
D'aquell llinatge noble que és el casal dels reis
Però amb un darrer cognom de menestral
I que volia ser a prop del poble menut
Ja fa molts anys que ens deia que Picasso
Era com era, perquè passava per aquí

I deia que érem un poble sense estil
Orfes d'estil, d'un estil que fos el propi
Condemnats sempre a cercar-lo de bell nou
Com Prometeu i Sísif tots dos junts
Confosos els treballs de l'un i l'altre
Amb tants d'estils que manegàvem

I ho vam fer perquè ens volíem cercadors
De veritats lleugeres i amagades
Que es confonien amb veritats constants
I perquè el foc massa vegades s'apagava
I un cop la clau de volta ja era alçada
Encara era la pedra que podia passar avall

I tot ens feia ser com som, diversos
Perquè ho havíem de ser amb els qui venien
I duïen la il·lusió al cor, als ulls i als braços
Comprendre era el sentit, el foc, la pedra i l'estelada
Aquest era el secret, la clau de volta
No tenir un estil, tenir-ne molts.

LA CAIXERA DEL SUPERMERCAT

Quan hi anava amb la meva cistella
Ja vaig veure de lluny una bellesa desvagada
Que em va sorprendre de més a prop
Pel seu castellà amb accent andalús tancat
Que parlava amb els qui jo tenia al davant
Només dos o tres, a la cua de la caixa

Vaig pensar que acabava d'arribar de Huelva
Jo vaig fer com sempre, provo en català
Però no el mantinc contra tot i cerco l'empatia
Miro com va i segons com va canvio
Observo les reaccions, al carrer parlo les llengües
Tal com em ve de gust, que són per ajudar-nos

La resposta va ser esfereïdora, em va dir
“Bon dia, voldràs una bossa per al peix?”
Amb un català de TV3, ras i sense accent
I tot d'una vaig veure que la seva bellesa
Era una altra bellesa que no havia vist
Ara una bellesa fosca i devastadora

Li vaig dir que volia una bossa per al peix
Una bossa per als cigrons i les lleties
Una bossa per al cafè, el te i les altres infusions
Una bossa per a una capsa de mistos
I no em vaig acabar d'atrevir a demanar-li
Una bossa per portar-la al cine el diumenge a la tarda

Com que sempre em costa d'obrir les bosses
Ja estava començant a provocar un embús
Però mentre no recordo què em deia en català
Ella les va obrir totes en un tancar i obrir d'ulls
I quan ja s'ocupava amb energia d'uns altres
Em va dir sense mirar-me: “Ez que zoy muhé”.

L'EMBOLIC

Aquell any, que era el dos mil cinc,
es va aprovar, ja mig fallit
però robust, el nou projecte
de l'estatut. Era al setembre.
Llavors els esperits lactants
del meu país, van somiar
que finalment s'acabarien
les trifulgues de tants de dies.
He dit robust i he dit fallit,
perquè robust ho era d'estil
i fallit ho era perquè estava
mig impugnats sense cap traça
pels qui l'havien aprovat
i ja el volien sense nas.
Si l'estil era robust, era
perquè no tiressin de beta
tots els qui fan els reglaments
i els qui ens remenen els calés.
Només de mirar-lo ja veies
que anava embolcallat amb benes
i encara amb poques nafres, nou;
més aviat semblava un jou
per collar toros que investien.
Si em preguntessis, et diria
que jo sóc de l'estil anglès
i que no m'agradava gens.
Aquí ningú mai no es refia
de ningú, la gent és escriba,
i faràs bé de no fiar-te'n
si no vols agafar suades.
Però l'havien aprovat
i el gest final semblava gran
després de tot, com una festa
o com si fos una bestreta
que el país aculat, després
ja tornaria en excrements.
I encara que abans us parlava
d'aquella alegria cubana
dels lactants, jo que ja no ho sóc,
també ho vaig ser com ho érem tots
però aleshores ja no ho era
i, amb tot i això, en aquest poema
no vull quedar com un heroi
perquè em vaig sentir com un noi
que, tot d'un cop, té una pensada

romàntica: la mala bava
destruirà segur aquest text,
em deia a mi mateix, però ells
ho faran i jo no ho faria.
Em posava al seu lloc i la vida
m'era difícil, com un toll
on jo m'hagués ficat, un toll
ple de gripaus i de bovina.
Potser això explica que a Sevilla
(la foto dels tres jubilats
que semblaven els magistrats
del Constitucional, ara
perduts als toros) amb les cares
ja diguessin el que vull dir;
eren massa anys d'aquell destí
d'escalafó que es veia als rostres.
Només passaven una estona.
El fàstic era sideral
i van trobar l'eternitat
just al moment que no volien.
I ara sentia el nus a dintre
de la gola, tan afuat
com el de les noies d'abans
però dolent, perquè tenia
aquell regust d'ostra podrida.
El romanticisme fa mal,
ho saps tu amb la humanitat
i tu ets només un idiota,
perquè si t'ho mires de fóra
veuràs que mai no anava bé,
que res no va ser fet malbé
que abans no tingués ja gangrena
de la que no se'n surt amb benes.
Aquells jutges es van tirar
l'estatut amb tranquil·litat
perquè era una puta cansada.
Quan el joc tot just començava
ja se la van tirar els d'aquí.
I allò que abans ja us he mentit,
tot allò del nus a la gola,
era la gola d'ella sola
que tenia el sofriment físic,
perquè el meu era metafísic.
I he de tornar al començament
perquè ja deia el Ferrater*
que l'octosíl·lab se t'embala
i se'n va on li dóna la gana,
no pots parlar mai del que vols
i sempre dorms amb qui no vols.
Però al darrere d'aquests versos
no hi ha res que s'assembli a l'eros,
sinó que tinc la voluntat

d'explicar mig cantussejant
les coses que ara m'interessen
d'aquest embolic on ens tenen.
L'embolic ja va començar
ara fa més de cinc-cents anys
però no he d'anar tan enrere
perquè de lluny no hi veig, la trena
del temps se'm comença a desfer
al cervell. Però sí que hi veig
de prop. L'estatut era tàctic,
el darrer vull dir, i era pràctic
quan el va proposar un partit.
Llavors molts s'hi van afegir
i la mala jugada tàctica
es va convertir en estratègica
(i ara he rimat com m'ha semblat)
per culpa dels altres, com la
gran revolució francesa
que va començar amb una mena
de reunió general
i amb una càrrega rasant
dels guàrdies, com ells fan sempre.
I tot ens va servir per veure
on anàvem, nosaltres i ells;
això és el millor que vam fer.
És el premi que tenim ara,
aquesta mica d'esperança
als ulls, que ells viuen de la por
i sempre ens volen fer una por
que ja no ens fan. Però voldria
dir allò que en començar volia
dir més clar: ¿perquè van matar
el projecte, quin dol final
portava? Aquesta és la mirada.
I de tant mirar ja té gana.
Només has provat de fer un pas
I t'han tallat cames i cap.
Has vist on van, on sempre són.
I allò de posar-me al seu lloc
ara ho torno a sentir a la gola
i amb més fàstic. Una garota
m'hi fa festes. És destruir
per destruir, com si un matí
mires les muntanyes nevades
tot empenyat perquè són blanques.
I som una mica innocents,
però no tant, allò que ens té
més agafats és no pensar-ho
abans, no ser com aquells païos.
Volem ser clars, dialogats,
arravatats i fabricants,
amb una pàtria lleugera

perquè tothom digui la seva;
potser és que ja érem postmoderns
quan ells no eren ni moderns.
Mentre pensem aquestes coses
ens tractaran com unes oques
perquè ens volen el fetge ple
i ens nodriran amb pocs diners,
però és al fons de la mirada
que els portem un gran avantatge:
amb l'afany de destrucció,
com poden tenir il·lusions?

* *Ja veus que t'imito.*

LA IL·LUSIÓ

Ells la volen
i no saben
que amagada
viu amb mi,
si em registren
no la troben,
la tinc sota
del coixí.
Jo la miro,
li dic coses
i l'estimo
sense fi,
la vull veure
cada dia,
cada vespre
vull sentir
la pell fosca,
cisellada,
impossible
de fingir,
eixugar-li
la rosada
més lleugera
del matí
i saber-la
cadenada
però lliure
de fugir.
Si em deixava,
jo sense ella

semblaria
sense mi,
i ja sempre
s'alçaria
a la vora
del camí
una absència
dolorosa,
una fulla
d'espasí,
una daga
segadora
que m'havia
de ferir.
No hi hauria
matinades
que tinguessin
l'aire fi,
no hi hauria
més rosades,
no hi hauria
mig matí,
no hi hauria
les aloses
que hi volien
presumir;
no hi hauria
brises dolces,
no hi hauria
mai garbí,
no hi hauria
migdiades
amb sol tebi
per sofrir,
no hi hauria

vespres càlids
amb la lluna
de carmí.
I si alçaves
la mirada
que pregunta
pel destí,
en el vidre
de la vida
sols veuries
reflectir
(rostre pàl·lid
d'alabastre,
cabells grisos
de setí)
una vida
sense vida
que es volia
consumir,
una roca
desbastada,
una pedra
de molí
que pot caure
desesmada
sobre un riure
cristal·lí
o amenaça
mig tombada
unes roses
al jardí.
Però si ella
mai no em deixa
i m'estima
com ahir,

passa l'aire,
passa el dia
i no em canso
d'envellir;
una mica,
mica d'aire
i ja és aire
de garbí,
unes gotes
de rosada
i tot sembla
d'organdí.
Ells la volen,
i no saben
que amagada
viu amb mi,
si em registren
no la troben
i no em poden
destruir.

EL BOSC

Si escolto, lluny, remors d'una sardana
tinc pensaments que no tenia mai
i, si la veig, fugaç com un desmai
que tot d'una s'exalta i s'encomana
de braç a braç i roda per l'espai,
hi veig foc nou a dins de la rotllana
de mans amunt, alçades en barana
d'anells i protegint-me d'un esglai.
El feble es torna fort quan s'amenaça
i encara es fa més fort quan s'amenaça
per no res. Han tornat música i dansa
amb un esclat que no era d'enyorança,
però en el cor s'amaga el gran neguit
que no fos d'enyorança tot seguit.
I quan s'esgargamella la tenora
i sobrevola els braços més alçats,
torna un alè que ve del fons dels prats,
que ve del fons d'un home que s'ancora
en el record dels prats i la tenora,
en el record dels ulls enfinestrats
entre les noies i aquell verd dels prats,
fora ciutat, a l'aire que enamora.
El goig que era tan viu, ara és aquí
i es gronxa endormiscat al balancí
que volen estellar, que encara oscil·la
i des d'un altre temps tot ho vigila.
Jo que no sóc amic d'aquestes coses,
perquè sento al meu pit aquestes noses?
I ara m'he de respondre a mi mateix,
perquè ningú per mi no respondria
i podria semblar malenconia
o un sentiment antic que ara reneix;
i no ho és gens, és el lligam del feix
d'alguns dels pensaments que cada dia
s'apleguen arborats mentre fan via
cap al futur, el vímet que els ceneix.
Res no es pot perdre si és lligat amb llaços
que són tan lliures com les mans i els braços
i s'alcen amb la música brillant;
però si un branquilló del feix s'esqueixa,
és la cintura de l'avet que es queixa
i l'ànima del bosc va bruelant.

RETORN

Si un dia véns de València,
si tornes sol de Mallorca,
emporta-te'n una noia
que tingui la veu més forta;
que tingui vocals tancades,
que tingui les vocals fosques,
potser una vocal oberta,
alguna vocal molt fonda
i aquella vocal tan clara
que les fa totes més dolces.

Abril del 2014
